

Preventīvie gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumi

RĪCĪBU PLĀNS UGUNSGRĒKA u.c. AVĀRIJU GADĪJUMOS

Ugunsgrēka izcelšanās gadījumā:

1. Ugunsgrēka gadījuma pārtraukt darbu un apturēt tehnoloģisko iekārtu darbību no vadības pultīm vai nospiežot slēdzi "AVĀRIJAS STOP".
2. Izsaukt VUGD, zvanot pa tālruni "112"
3. KRITISKI NOVĒRTĒT SITUĀCIJU, ja ir iespējams, sākt dzēšanas darbus, izmantojot esošos ugunsdzēsamos aparātus (aizdegšanās sākumstadijā) un sākt materiālo vērtību evakuāciju. Ja nav atslēgta elektroenerģijas padeve, - ugunsgrēka dzēšanai neizmantojot ūdeni telpās, kur ir elektroierīces!
4. Ja liesmās ir gāzu baloni, - NEKAVĒJOTIES EVAKUĒTIES vismaz 200 m attālumā no bīstamās vietas. Evakuācija no telpām, - pa tuvākajām durvīm, uz kurām ir norāde par izeju!
5. Apsardze sagaida VUGD apakšvienību, brīdina par iespējamo gāzu balonu eksploziju vai gāzu noplūdi un norāda ceļu uz ugunsgrēka vietu un ūdens ņemšanas vietu.
6. Nepieciešamības gadījumā tiek atslēgta elektroenerģijas padeve transformatoru apakšstacijā (Skat. 1.pielikuma shēmu).

Gāzes noplūdes gadījumā:

1. Par gāzu noplūdi no stacionārajām tvertnēm u.c. tilpnēm (par ievērojamu noplūdi liecina gāzes tvaiku mākonis, raksturīgs troksnis vai gāzes smaka) nekavējoties ziņot GUS atbildīgajai personai, brīdināt apkārtējos cilvēkus par radušos bīstamību un norobežot bīstamo vietu.
2. Ugunsgrēka, ievērojamas gāzu noplūdes vai toksisko gāzu noplūdes gadījumā apsardzes darbinieks ieslēdz avārijas sirēnu.
3. Netuvoties bīstamajai vietai, sekot vēja virzienam, turēties vēja pusē. Ievērojama daudzuma gāzu noplūdes vai toksisko gāzu noplūdes gadījumā evakuācijas ceļu uz pulcēšanās vietu izvēlēties tā, lai **IZVAIRĪTOS NO IZPLŪDUŠO GĀZU MĀKOŅA !**

4. Ja ir cietušie, - izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību, tālr. "113".
5. Novērst gāzu noplūdi drīkst tikai pieredzējusi un kvalificēta persona, GUS darbinieks, saņemot atbildīgās personas rīkojumu.
6. Par ugunsgrēku vai gāzu noplūdi nekavējoties ziņot GUS vadībai un Linde administrācijai.

Ugunsdrošības instrukcijas 3.pielikums

BĪSTAMĀS VIELAS GĀZU UZPILDES STACIJĀ (GUS) TERITORIJĀ. RĪCĪBA AVĀRIJAS UN UGUNSGRĒKA GADĪJUMĀ

1. SKĀBEKLIS (atdzesēta, sašķidrināta gāze)

Vielā: Gaišzils, zemas temperatūras šķidrums, bez smaržas, kas ātri iztvaiko

Bīstamība: **BĪSTAMA VIELA, SPĒCĪGS OKSIDĒTĀJS!**

Veicina degšanu, saskarsmē ar degošiem materiāliem var izsaukt eksploziju

Izlijušai gāzei ir zema temperatūra un tā ātri iztvaiko. Gāze smagāka par gaisu, izplūstot uz zemes, nav redzama, taču rada miglu saskaroties ar mitru gaisu. Saskarsmē ar ādu var izsaukt apdegumus un smagus acu bojājumus. Balona vai tvertnes karsēšana var izraisīt spiediena celšanos un tilpnes sagrūšanu (eksploziju).

Individuālie aizsarglīdzekļi: Darba tērps (bikses virs apaviem), darba apavi, aizsargbrilles, ādas cimdi aizsardzībai pret zemām temperatūrām.

KĀ RĪKOTIES BRIESMU GADĪJUMĀ - nekavējoties ziņot ugunsdzēsības un glābšanas dienestam

- Nepieļaut nepiederošu personu atrašanos bīstamajā zonā
- Nepieļaut degtspējīgu materiālu (koks, gumija, plastmasa, audums u.tml.) nokļūšanu bīstamajā zonā

Noplūdes gadījumā:

- Novērst gāzes noplūdi, ja tas nav bīstami
- Atļaut izlijušajai gāzei iztvaikot

Ugunsgrēka gadījumā, ja liesmas apdraud tvertni: - censties to atdzēsēt ar ūdeni.

Pirmā palīdzība:

- Ja notikusi ādas saskarsme ar vielu, apsaldētās vietas paturēt zem ūdens strūklas, uzmanīgi atbrīvojot no apģērba.
- Izsaukt medicīnisko palīdzību, ja rodas aizdomas par ādas vai acu apsaldējumiem.

2. OGLEKĻA DIOKSĪDS (atdzesēta, sašķidrināta gāze)

VIELA: Bezkrāsains, zemas temperatūras šķidrums, bez smaržas, pie atmosfēras spiediena ātri sublimējas, pārvēršoties „sausajā ledū”

Bīstamība: Izlietai gāzei ir zema temperatūra un tā veido „sausu ledu”, kas iztvaikojot veido gāzi. Gāze smagāka par gaisu, izplūst uz zemes, nav redzama, bet rada miglu, saskaroties ar mitru gaisu. Gāze iedarbojas smacējoši. Saskarsmē ar ādu var izsaukt apdegumus un smagus acu bojājumus. Balona vai tvertnes karsēšana izraisa spiediena celšanos un tilpnes sagrūšanu (eksploziju).

Individuālie aizsarglīdzekļi: Darba tērps, darba apavi, aizsargbrilles, ādas vai auduma cimdi aizsardzībai pret zemām temperatūrām.

KĀ RĪKOTIES BRIESMU GADĪJUMĀ - nekavējoties ziņot ugunsdzēsības un glābšanas dienestam !

- Nepieļaut nepiederošu personu atrašanos bīstamajā zonā

Noplūdes gadījumā:

- Novērst gāzes noplūdi, ja tas nav bīstami
- Neļaut gāzei ieplūst padziļinājumos, šahtās u.c., kā arī vietās, kur gāze var izraisīt smacējošu efektu.
- Brīdināt apkārtējos par gāzes smacējošo efektu. □ Ņemiet vērā, ka gāzei (sausajam ledum) iztvaikot.

Ugunsgrēka gadījumā, ja liesmas apdraud tvertni: - censties to atdzēsēt ar ūdeni.

Pirmā palīdzība:

- Ja notikusi ādas saskarsme ar vielu, apsaldētās vietas paturēt zem ūdens strūklas, uzmanīgi atbrīvojot no apģērba.
- Izsaukt medicīnisko palīdzību, ja rodas aizdomas par gāzes ieelpošanas iespēju, ādas vai acu apsaldējumiem.

3. ARGONS (atdzesēta, sašķidrināta gāze)

VIELA: Bezkrāsains, zemas temperatūras šķidrums, bez smaržas, kas ātri iztvaiko

Bīstamība: Izlijušai gāzei ir zema temperatūra un tā ātri iztvaiko. Gāze smagāka par gaisu, izplūstot uz zemes, nav redzama, taču rada miglu saskaroties ar mitru gaisu. Saskarsmē ar ādu var izsaukt apdegumus un smagus acu bojājumus. Balona vai tvertnes karsēšana var izraisīt spiediena celšanos un tilpnes sagrūšanu (eksploziju).

Individuālie aizsarglīdzekļi: Darba tērps (bikses virs apaviem), darba apavi, aizsargbrilles, cimdi aizsardzībai pret zemām temperatūrām.

KĀ RĪKOTIES BRIESMU GADĪJUMĀ - nekavējoties ziņot ugunsdzēsības un glābšanas dienestam

- Nepieļaut nepiederošu personu atrašanos bīstamajā zonā

Noplūdes gadījumā:

- Novērst gāzes noplūdi, ja tas nav bīstami
- Neļaut gāzei ieplūst padziļinājumos, šahtās u.c., kā arī vietās, kur gāze var izraisīt smacējošu efektu.
- Brīdināt apkārtējos par gāzes smacējošo efektu.
- Ļaut izplūdušai gāzei iztvaikot.

Ugunsgrēka gadījumā, ja liesmas apdraud tvertni: - centies to atdzesēt ar ūdeni.

Pirmā palīdzība:

- Ja notikusi ādas saskarsme ar vielu, apsaldētās vietas paturēt zem ūdens strūklas, uzmanīgi atbrīvojot no apģērba.
- Izsaukt medicīnisko palīdzību, ja rodas aizdomas par gāzes ieelpošanas iespēju, ādas vai acu apsaldējumiem.

4. SLĀPEKLIS (atdzesēta, sašķidrināta gāze)

VIELA: Bezkrāsains, zemas temperatūras šķidrums, bez smaržas, kas ātri iztvaiko

Bīstamība: Izlietai gāzei ir ļoti zema temperatūra un tā ātri iztvaiko. Gāze smagāka par gaisu, izplūstot uz zemes, nav redzama, taču rada miglu saskaroties ar mitru gaisu. Gāze iedarbojas smacējoši. Saskarsmē ar ādu izsauc apdegumus un smagus

acu bojājumus. Karsēšana izraisa spiediena celšanos, iespējama tvertnes sagrūšana (eksplozija).

Individuālie aizsarglīdzekļi: Aizsargtērps (bikses virs apaviem), aizsargapavi, aizsargbrilles, cimdi aizsardzībai pret zemām temperatūrām.

KĀ RĪKOTIES BRIESMU GADĪJUMĀ - nekavējoties ziņot ugunsdzēsības un glābšanas dienestam

- Nepieļaut nepiederošu personu atrašanos bīstamajā zonā

Noplūdes gadījumā:

- Novērst gāzes noplūdi, ja tas nav bīstami
- Neļaut vielai ieplūst padziļinājumos, šahtās u.c., kā arī vietās, kur gāze var izraisīt smacējošu efektu.
- Brīdināt apkārtējos par gāzes smacējošo efektu.
- Ļaut izplūdušai gāzei iztvaikot.

Ugunsgrēka gadījumā, ja liesmas apdraud tvertni: - censties to atdzēsēt ar ūdeni.

Pirmā palīdzība:

- Ja notikusi ādas saskarsme ar vielu, ievainotās vietas apslacīt ar ūdeni, tad uzmanīgi atbrīvot no apģērba.
- Izsaukt medicīnisko palīdzību, ja rodas aizdomas par gāzes ieelpošanas iespēju, vai ādas, acu saskarsmi ar vielu.
-

5. KĀ RĪKOTIES AR GĀZES BALONIEM BĪSTAMĀS SITUĀCIJĀS

5.1. Gāzes baloni ugunsgrēkā

Ugunsgrēka liesmu sakarsēts gāzes balons, pieaugot spiedienam, var eksplodēt.

Dzīvībai bīstamas situācijas var radīt:

- eksplodējušo balonu fragmenti, šķembas, sprādziena vilnis;
- toksiskas vai ugunsnedrošas gāzes noplūde; - toksiska gāze, sakarsēta gāze;

Eksplodējušā balona daļiņas var tikt aizsviestas tālu no eksplozijas vietas. Ugunsgrēka vietā jāveic sekojoši pasākumi, lai aizsargātu gāzes balonus no eksplozijas:

- brīdināt personālu un veikt tā evakuāciju;
- noskaidrot, kuri no gāzes baloniem rada eksplozijas briesmas, to saturu un kad sācies ugunsgrēks;

- ja iespējams, aizvērt visu balonu ventiļus un tos gāzes balonus, kuri vēl nav ugunsgrēkā bojāti, pārvietot drošā vietā;
- nekavējoties sākt sakarsēto gāzes balonu atdzesēšanu, ja tos nevar pārvietot uz citu vietu. Balonu atdzesēšanu veikt no drošas vietas ar ūdeni, līdz ugunsgrēks tiek nodzēsts;
- balonu atdzesēšana ar ūdeni turpināt tik ilgi, kamēr gāzes balonu virsma saglabājas vizuāli mitra vismaz 10 minūtes, un dzesēšanai paredzētais ūdens neiztvaiko.

Acetilēna balonos var sākties spontāns gāzes reakcijas (sadališanās) process, līdz ar to gāzes balons pēc vairākām minūtēm var atkārtoti sakarst. Šādā gadījumā nepieciešams balonu vēlreiz atdzesēt vai veikt citus speciālus pasākumus:

- neiet tuvumā un nepārvietot neidentificētos un acetilēna gāzes balonus, pirms nav pārbaudīta šo balonu virsmu temperatūra.

5.2. *Kā rīkoties ar baloniem, kas satur ugunsnedrošas vai sašķidrinātas gāzes*

- visus ugunsgrēkā nebojātos gāzes balonus aizgādāt tālāk no ugunsgrēka vietas;
- sakarsušie baloni jāatdzesē no attālākas vietas, lai samazinātu spiedienu tajos; - ja iespējams, aizvērt balonu ventiļus.

Ja nav iespējams aizvērt ventiļus, ļaut gāzei izdegt, ar ūdeni dzesējot balonus un to apkārtni.

Gan pārvietojot, gan uzglabājot, baloniem jāatrodas vertikālā stāvoklī. Atdzesējot sašķidrinātās gāzes balonus ar ūdeni, jāievēro, lai tie neapgāztos. Ja tas tomēr noticis, apgāztie baloni jāpieceļ, ja vien tas iespējams, jo šķidrā gāze izplūst caur drošības ventiļi un ventiļa jauda var nebūt pietiekama, lai pasargātu balonu no eksplozijas.

Ugunsgrēkā bojātos balonus atzīmēt ar skaidri saskatāmu marķējumu.

5.3. *Acetilēna baloni ugunsgrēkā*

Sakarsēti acetilēna baloni var eksplodēt, kas draud ar:

- lidojošiem balona fragmentiem, šķembām, sprādziena vilni; - sakarsētu gāzi.

Eksplozijas gadījumā sprādziena vilnis balona daļas var aizsviest pat 200-300 m attālumā. Gāzes balonam sakarstot, acetilēns var sākt tajā sadalīties. Gāzes sadalīšanās balonā veicina spiediena un temperatūras palielināšanos. Sākoties šādam procesam, sprādziens var sekot gan pēc nedaudz sekundēm, gan pēc 24 stundām.

Ugunsgrēka gadījumā ar sakarsētiem acetilēna baloniem ir jārīkojas īpaši uzmanīgi, veicot šādas darbības:

- brīdināt personālu un veikt tā evakuācija;
- noskaidrot, cik acetilēna gāzes balonu ir sakarsuši;
- ja iespējams, aizvērt gāzes balonu ventiļus un pārvietot ugunsgrēka tuvumā esošos gāzes balonus drošākā vietā, bet tikai tādā gadījumā, ja gāzes balonus var pārvietot ar rokām;

- balonu atdzesēšanu veikt no drošas vietas ar ūdeni līdz ugunsgrēks tiek nodzēsts. Atdzesēšanu turpināt vismaz vēl stundu pēc tam;
- ja balona virsma nožūst īsā laika sprīdī vai rodas ūdens tvaiki, balona atdzesēšana joprojām jāturpina līdz virsma saglabājas mitra vismaz 10 min. pēc tā atdzesēšanas. Kopumā balonu atdzesēšana jāturpina tik ilgi, līdz gāzes baloniem var pieskarties ar rokām un kontrolēt to temperatūru. Gāzes balonus nedrīkst pakļaut sitieniem un triecieniem;
- atdzesētos balonus nogādāt ārpus ugunsgrēka vietas. Vēlams nākamajās 24 stundās gāzes balonus uzglabāt ūdenī, ja tas nav iespējams, tad balonus reizi stundā turpināt apliet ar ūdeni;
- ja gāzes baloni ir pievienoti iekārtām (piemēram, reduktoram vai gāzes centrālei), pirms balonu atslēgšanas no iekārtas pārbaudīt, vai balonu ventīļi ir aizvērti.

Nedrīkst pietuvoties acetilēna gāzes baloniem, kas cietuši ugunsgrēkā vai ir sakarsuši, pirms tie nav pilnībā atdzesēti.

Acetilēna sadalīšanās

Acetilēns gāzes balonā var sākt sadalīties - balona uzsilšanas rezultātā; - spēcīga trieciena rezultātā.

Ja acetilēna sadalīšanās turpinās, balons sakarst un tas draud ar balona eksploziju.

Ar gāzes baloniem, kuros ir sākusies acetilēna sadalīšanās, jārīkojas ne mazāk uzmanīgi, kā ar acetilēna baloniem, kas cietuši ugunsgrēkā. Nodzēšot degošu acetilēna gāzes balonu, telpā var turpināt izplatīties acetilēns, kurš, sajaucoties ar gaisu, var izsaukt eksploziju telpā.

Acetilēna gāzes izplūšana ir iemesls, kādēļ nav ieteicams mēģināt nodzēst degošā acetilēna gāzes balona liesmas, ja vien balons neatrodas labi ventilējamā telpā vai ārpus telpām, kur gāzes noplūde nerada bīstamību.

SNG balonu uzpildes stacijas Ugunsdrošības instr. 2.pielikums

RĪCĪBU PLĀNS UGUNSGRĒKA u.c. AVĀRIJU GADĪJUMOS

Ugunsgrēka izcelšanās gadījumā:

1. Ugunsgrēka gadījuma pārtraukt darbu un apturēt tehnoloģisko iekārtu darbību no vadības pultīm vai nospiežot slēdži "AVĀRIJAS STOP".
2. Izsaukt VUGD, zvanot pa tālruni "112"
3. KRITISKI NOVĒRTĒT SITUĀCIJU, ja ir iespējams, sākt dzēšanas darbus, izmantojot esošos ugunsdzēsamos aparātus (aizdegšanās sākumstadijā) un sākt materiālo vērtību evakuāciju. Ja nav atslēgta elektroenerģijas padeve, - ugunsgrēka dzēšanai neizmantojot ūdeni telpās, kur ir elektroierīces!
4. Ja liesmās ir gāzu baloni, - NEKAVĒJOTIES EVAKUĒTIES vismaz 200 m attālumā no bīstamās vietas. Evakuācija no telpām, - pa tuvākajām durvīm, uz kurām ir norāde par izeju!
5. Apsardze sagaida VUGD apakšvienību, brīdina par iespējamo gāzu balonu eksploziju vai gāzu noplūdi un norāda ceļu uz ugunsgrēka vietu un ūdens ņemšanas vietu.
6. Nepieciešamības gadījumā tiek atslēgta elektroenerģijas padeve transformatoru apakšstacijā (Skat. 1.pielikuma shēmu).

Gāzes noplūdes gadījumā:

7. Par gāzu noplūdi no stacionārajām tvertnēm u.c. tilpnēm (par ievērojamu noplūdi liecina gāzes tvaiku mākonis, raksturīgs troksnis vai gāzes smaka) nekavējoties ziņot GUS atbildīgajai personai, brīdināt apkārtējos cilvēkus par radušos bīstamību un norobežot bīstamo vietu.
8. Ugunsgrēka, ievērojamas gāzu noplūdes vai toksisko gāzu noplūdes gadījumā apsardzes darbinieks ieslēdz avārijas sirēnu.
9. Netuvoties bīstamajai vietai, sekot vēja virzienam, turēties vēja pusē. Ievērojama daudzuma gāzu noplūdes vai toksisko gāzu noplūdes gadījumā evakuācijas ceļu uz pulcēšanās vietu izvēlēties tā, lai **IZVAIRĪTOS NO IZPLŪDUŠO GĀZU MĀKONA !**

10. Ja ir cietušie, - izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību, tālr. "113".

11. Novērst gāzu noplūdi drīkst tikai pieredzējusi un kvalificēta persona, GUS darbinieks, saņemot atbildīgās personas rīkojumu.

12. Par ugunsgrēku vai gāzu noplūdi nekavējoties ziņot GUS vadībai un Linde administrācijai.